

Odbor odpadů

Vršovická 65, 100 10 Praha 10

www.mzp.cz

V Praze dne 29. září 2021

Č.j.: MZP/2021/720/ 5151

M E T O D I C K É S D Ě L E N Í

Odboru odpadů Ministerstva životního prostředí k poplatkům za komunální odpad dle zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích

Shrnutí a nejčastější dotazy

Odbor odpadů Ministerstva životního prostředí vydává toto Metodické sdělení k informování obcí o možnostech nastavení poplatků za komunální odpad v souvislosti s novelizací zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, který s účinností od 1. ledna 2021 zavádí nové poplatky za komunální odpad.

1. Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství

Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství je poplatek za samotnou existenci systému nakládání s komunálním odpadem v obci. Tento poplatek vychází z principu, že **ze systému má prospěch každá osoba, která je přihlášena v obci nebo vlastní na území obce nemovitou věc zahrnující byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci, ve které není přihlášena žádná fyzická osoba**, a to zásadně stejnou měrou. Obec proto musí zavést tento poplatek v pevné výši s tím, že se platí samostatně **z důvodu přihlášení a samostatně z důvodu vlastnictví** každé jednotlivé nemovité věci, ve které není přihlášena žádná fyzická osoba.

Poplatek se vztahuje k území celé obce. Poplatník ho dané obci platí za celé poplatkové období jednak z titulu přihlášení v obci a jednak z titulu vlastnictví k nemovité věci.

Kromě **fyzických osob přihlášených v obci** jsou poplatníky i **fyzické osoby, které vlastní nemovité věci zahrnující byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci umístěné na území obce, ve kterých není přihlášena žádná osoba.** Poplatníkem může být z titulu vlastnictví nemovité věci i **právnícká osoba.** Poplatek se může vztahovat i na **svěřenský fond, podílový fond nebo fond obhospodařovaný penzijní společností.**

Podle § 2236 občanského zákoníku, je bytem místnost nebo soubor místností, které jsou částí domu, tvoří obytný prostor a jsou určeny a užívány k účelu bydlení. **Nemovitou věcí zahrnující byt** je tak zejména pozemek, na kterém stojí obytná budova, jednotka podle občanského zákoníku, obytná stavba, která doposud právně nesplynula s pozemkem, právo stavby, ale například i zemědělská usedlost nebo víceúčelová stavba jako například polyfunkční dům obsahující byty i nebytové prostory určené k podnikání.

Stavbu pro rodinnou rekreaci vymezuje vyhláška č. 357/2013 Sb., o katastru nemovitostí, jako stavbu, jejíž objemové parametry a vzhled odpovídají požadavkům na rodinnou rekreaci a která je k tomuto účelu určena; stavba pro rodinnou rekreaci může mít nejvýše dvě nadzemní podlaží a jedno podzemní podlaží a podkroví. Jde například o **rekreační domek, chatu, rekreační chalupu či zahrádkářskou chatu**.

Pokud má fyzická osoba v obci více nemovitých věcí, zahrnujících byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci, pokud v nich není přihlášená žádná fyzická osoba, je povinna platit poplatky za komunální odpad za každou z nich. Je-li v obci zároveň přihlášená, pak platí poplatek za komunální odpad jak za jednotlivé nemovité věci, zahrnující byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci, ve kterých není nikdo přihlášený, tak jej navíc platí i z titulu tohoto přihlášení.

1.1. Předmět poplatku

Předmětem poplatku za obecní systém odpadového hospodářství je skutečnost, že má poplatník v obci možnost využívat obecní systém odpadového hospodářství podle ustanovení § 59 a 60 zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech, tedy že obec takový systém zavedla a provozuje ho.

Pro naplnění předmětu poplatku postačí, když rozhodná skutečnost nastane byť v jednom dni poplatkového období.

1.2 Osvobození od poplatku

Osvobození od poplatku za obecní systém odpadového hospodářství se vztahuje na fyzickou osobu, která ve skutečnosti bydlí v jiné obci, ve které je poplatníkem poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci (z povahy věci nemůže být tato osoba v jiné obci poplatníkem poplatku za obecní systém odpadového hospodářství z titulu toho, že by v této jiné obci byla také přihlášená) nebo na případy, kdy je tato **osoba umístěna ve zvláštním zařízení (jde zejména o děti, seniory a o osoby se zdravotním postižením)**. Dále se osvobození vztahuje na **osoby, které jsou na základě zákona omezeny na osobní svobodě (zejména osoby vazebně stíhané a odsouzené, vykonávající trest odnětí svobody)**, a to proto, že se jedná o osoby, kterým z důvodu umístění do příslušných zařízení je ve své podstatě znemožněno užívat obecní systém odpadového hospodářství, který na svém území obec zavedla.

Osvobození se uplatní pouze pro dílčí předmět poplatku naplněný z titulu přihlášení v obci, protože se vztahuje k osobě produkující komunální odpad. Není proto zavedeno osvobození ve vztahu k vlastníkům nemovitých věcí zahrnujících byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci, ve kterých není přihlášená žádná fyzická osoba.

Pro vznik nároku na osvobození je **rozhodný stav na konci dílčího období, kterým je kalendářní měsíc.**

1.3 Sazba poplatku

Nejvyšší možná sazba poplatku je nastavena na 1 200 Kč. V případě, že v průběhu poplatkového období dojde ke **změně v přihlášení je poplatek poměrně snížen.** Poplatek se **snižuje o jednu dvanáctinu roční výše za každé dílčí období,** kdy buď poplatník nebyl přihlášen v obci, nebo ve kterých byl od poplatku osvobozen. Přitom je rozhodný konečný stav v poslední den dílčího období.

V případě vlastnictví nemovité věci zahrnující byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci, ve které není přihlášená žádná fyzická osoba, se pak zavádí obdobný režim pro případy, kdy dojde ke změně v přihlášení fyzických osob v této nemovité věci. Rozhodný je opět stav na konci dílčího období.

Konec dílčího období je rozhodný proto, že v průběhu jednoho dne může dojít k více změnám. Například v případě změny adresy místa trvalého pobytu je daná osoba v jeden den přihlášená jak na staré adrese (do okamžiku změny), tak na nové adrese (od okamžiku změny). Aby se předešlo výkladovým nejasnostem, je proto rozhodný poslední stav, jaký nastal v dílčím období.

2. Poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci

Poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci je **založen na skutečném množství vyprodukovaného odpadu,** který byl odložen do soustředovacích nádob nebo na určená místa, případně **na kapacitě soustředovacích prostředků objednaných na poplatkové období.**

Na rozdíl od poplatku za obecní systém odpadového hospodářství, který se platí za samotnou existenci systému a bez vazby na skutečnou produkci odpadu, je **poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci konstruován tak, aby produkci odpadu zachycoval.** Vychází tak z obecných principů práva životního prostředí „znečišťovatel platí“ (polluter pays) a „plat' tolik, kolik vyhodíš“ (pay as you throw). Poplatku podléhá odkládání komunálního odpadu do k tomu určených soustředovacích nádob nebo na určená místa a **poplatníkem jsou zejména osoby, které v obci skutečně bydlí a produkují v ní odpad.**

Poplatek se vztahuje ke konkrétní nemovité věci zahrnující byt nebo stavbu pro rodinnou rekreaci a **platí se za každou nemovitou věc, ve které má poplatník bydliště, případně za každou nemovitou věc, ve které nikdo nemá bydliště, a kterou poplatník vlastní.**

Oproti předchozí právní úpravě není maximální výše tohoto typu poplatku odvozena od skutečných nákladů obce vynaložených na nakládání s komunálním odpadem. Praxe ukázala, že příjmy obcí z výběru poplatku jsou nižší než náklady obcí na obecní systém odpadového hospodářství. Z toho důvodu postačí obecná kontrola hospodaření obcí upravená zejména v zákoně č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, ve znění pozdějších předpisů.

1.1. Poplatník

Poplatníkem poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci je fyzická osoba, která má v nemovité věci bydliště. Musí jít pouze o nemovité věci zahrnující byt nebo stavbu určenou k rodinné rekreaci, které se nacházejí na území obce, která poplatek zavedla.

Podle § 80 občanského zákoníku má fyzická osoba bydliště v místě, kde se zdržuje s úmyslem žít tam s výhradou změny okolností trvale, a pokud takové místo není, pak má bydliště v místě, kde žije, kde má majetek, popřípadě místo, kde měla bydliště naposledy.

V případě, že v dané nemovité věci nemá bydliště žádná fyzická osoba, je poplatníkem poplatku vlastník této nemovité věci. V tomto případě může být poplatníkem jak fyzická, tak právnická osoba. Obdobně to platí i pro nemovitou věc, která je ve svěřenském fondu a dalších fondech, na které se uplatní právní fikce vlastnictví.

2.2 Předmět poplatku

Předmětem poplatku za odkládání směsného komunálního odpadu z nemovité věci je odkládání komunálního odpadu z nemovité věci zahrnující byt nebo stavbu pro rodinnou rekreaci, která se nachází na území obce, která poplatek zavedla. Odkládáním odpadu se zvláště rozumí jeho odkládání do soustředovacích nádob nebo na k tomu určená místa. Odkládáním odpadu z nemovité věci zahrnující byt nebo stavbu pro rodinnou rekreaci se pak rozumí odkládání odpadu, který vznikl v této nemovité věci, nebo v souvislosti s ní.

2.3 Základ poplatku

Obec při zavádění poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci **musí zvolit základ poplatku,** a to zda základ bude vycházet z:

- a) **hmotnosti** komunálního odpadu, odloženého z nemovité věci (hmotnostní základ),

- b) **objemu** komunálního odpadu, odloženého z nemovité věci (objemový základ), nebo
- c) **objednané kapacity soustředovacích prostředků** na odpad pro nemovitou věc (kapacitní základ).

Obec může zvolit pouze jeden typ základu, a to pro celé území obce a pro celé poplatkové období (kalendářní rok). Přitom musí vzít v úvahu své technické možnosti, protože **zavedení hmotnostního a objemového základu předpokládá, že obec bude schopná zjistit hmotnost či objem odloženého odpadu a přiřadit je ke konkrétní nemovité věci**. V případě hmotnostního základu může jít například o kukavozy, které jsou schopné identifikovat konkrétní soustředovací nádobu a jsou schopné ji před jejím vyprázdněním zvážit. Naopak v případě, že obec zavede poplatek odvozený od objemu odloženého odpadu, by mohlo postačovat i vedení provozní evidence, ve které by bylo evidováno, zda byla konkrétní soustředovací nádoba o známém objemu při svážce odpadu vyprázdněna.

Zavedení hmotnostního či objemového základu ale není na překážku, pokud by více nemovitých věcí sdílelo soustředovací prostředek na odpad (například jeden kontejner na panelový dům, ve kterém je více jednotek). Odpad odložený do takového soustředovacího prostředku by se pak musel poměrně rozdělit mezi jednotlivé nemovité věci.

Poplatek podle objednané kapacity soustředovacích prostředků vychází z objednané kapacity soustředovacích prostředků na dané období, tedy z předpokládaného množství odpadu, které bude v tomto období odloženo, a jehož odvoz bude muset být zajištěn. Obec má široké možnosti, jakým způsobem tento systém zavést tak, aby vyhovoval potřebám obce. Objednanou kapacitou tak může, mimo jiné, být:

- a) součin objemu přiděleného soustředovacího prostředku a **počtu objednaných odvozů** odpadu z něj,
- b) součin objemu přiděleného soustředovacího prostředku a **počtu objednaných a skutečně provedených odvozů** odpadu z něj,
- c) celkový objem přidělených soustředovacích prostředků (**počet přidělených pytlů na odpad nebo nálepek** (známek, pásek apod.) na soustředovací prostředek).

Dílčí základ poplatku se určuje na měsíční bázi. V každém kalendářním měsíci se dílčí základ určí tak, že se hmotnost, objem či kapacita rozdělí mezi počet poplatníků, kteří v nemovité věci měli bydliště. Pokud v nemovité věci nemá bydliště žádná fyzická osoba (a poplatníkem je tedy vlastník této nemovité věci), případně na vlastníka celá hmotnost, celý objem nebo celá objednaná kapacita za dané dílčí období.

Obec může určit minimální výši dílčího základu pro poplatníka (tedy základu za dílčí období, kterým je kalendářní měsíc) a omezit tak motivaci obcházet poplatkovou povinnost tím, že se bude poplatník zbavovat komunálního odpadu nežádoucím způsobem (spalování vlastními silami, černé skládkování apod.).

2.4 Sazba poplatku

Sazba poplatku je stanovena pro jednotlivé dílčí základy, odpovídá tedy sazbě za dílčí období, kterým je **kalendářní měsíc**.

U hmotnostního základu je **nejvyšší sazba** poplatku nastavena ve výši **6 Kč za kilogram**. V případě objemového dílčího základu a kapacitního dílčího základu je **nejvyšší sazba** poplatku ve stejné výši a to **1 Kč za litr**.

S ohledem na výše uvedený přepočít si všechny tři sazby pro jednotlivé základy po zaokrouhlení odpovídají. Toto nastavení je optimální z několika důvodů. Pokud použijeme průměrnou produkci směsného komunálního odpadu původem z obcí na jednoho obyvatele, která byla cca 200 kg, a vztáhneme na ni maximální sazbu poplatku, pak dosahuje cca maximální výše poplatku za obecní systém odpadového hospodářství (1 200 Kč), což znamená, že si nastavení těchto dvou poplatků odpovídají, přičemž u tohoto poplatku je zachována jeho základní motivační funkce.

2.5 Výpočet poplatku

Poplatek se vypočte jako součet dílčích poplatků za jednotlivé kalendářní měsíce.

Dílčí poplatek za kalendářní měsíc se pak vypočte jako součin základu zaokrouhleného na celé jednotky nahoru (tedy množství odloženého odpadu nebo objem objednané kapacity) a sazby pro tento základ.

Výpočet poplatku lze shrnout do následujícího matematického vzorce:

$$\text{Poplatek}_{\text{rok}} = \sum_{M=1}^{12} (\text{Dílčí poplatek}_M) = \sum_{M=1}^{12} ([DZ_M] \cdot S_Z) = \sum_{M=1}^{12} \left(\left\lceil \frac{O_M}{\# \text{poplatníků}_M} \right\rceil \cdot S_Z \right)$$

Význam jednotlivých symbolů:

Poplatek_{rok} - výše poplatku za poplatkové období (kalendářní rok)

M - kalendářní měsíc, započtou se pouze měsíce, ve kterých měl poplatník bydliště v nemovité věci nebo ve kterých vlastnil nemovitou věc, ve které neměla bydliště žádná fyzická osoba

Dílčí poplatek_M - výše dílčího poplatku za kalendářní měsíc M

[...] - zaokrouhlení na celé číslo nahoru

DZM - výše dílčího základu za kalendářní měsíc M připadající na poplatníka, tedy buď hmotnost nebo objem odloženého odpadu za tento měsíc, nebo objem objednané kapacity soustředovacích nádob na tento měsíc

SZ - sazba poplatku pro dílčí základ Z

OM - hmotnost nebo objem odloženého odpadu za měsíc M nebo objem objednané kapacity soustředovacích nádob na měsíc M

poplatníků_M - počet poplatníků, kteří měli v nemovité věci bydliště v měsíci M; pokud v nemovité věci neměla bydliště žádná fyzická osoba, užije se pro účely výpočtu hodnota 1.

2.6 Plátce poplatku

Pro zjednodušení správy poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci je stanoven **plátce poplatku, který od poplatníků poplatek vybere a odvede jej správci poplatku, tedy obecnímu úřadu.**

Plátcem poplatku je společenství vlastníků jednotek, pokud pro daný dům (který je součástí předmětné nemovité věci) vzniklo. V ostatních případech je plátcem poplatku vlastník nemovité věci (včetně svěrenských a jiných fondů).

V případě, že by vlastník nemovité věci nebo svěrenský fond byl zároveň poplatníkem poplatku, tak vůči sobě z povahy věci v roli plátce poplatku nevystupuje, ale jedná se správcem poplatku přímo jako poplatník.

3. Obecně pro oba poplatky

Pro oba poplatky za komunální odpad platí, že poplatkovým obdobím je kalendářní rok. Vzhledem k tomu, že v průběhu poplatkového období může docházet ke změnám, které mají vliv na výši poplatku (změna obce, ve které je fyzická osoba přihlášená, vznik nároku na osvobození apod.), je nastaveno **dílčí období, kterými jsou kalendářní měsíce**, přičemž je zásadně rozhodný konečný stav v poslední den posuzovaného dílčího období.

Pro oba poplatky za komunální odpad se uplatní solidární poplatková povinnost vlastníků nemovité věci v případě, že má tato nemovitá věc více spoluvlastníků. Všichni spoluvlastníci nemovité věci tak vystupují jako jediný daňový subjekt, tedy jako jediný poplatník nebo jediný plátce a plní poplatkové povinnosti společně a nerozdílně. To znamená, že správce poplatku může požadovat splnění poplatkové povinnosti po libovolném spoluvlastníkovi, a to v plné výši. **Vzájemné vyrovnání spoluvlastníků je věcí jejich soukromoprávní dohody.**

I na jednotku podle zákona o vlastnictví bytů je třeba hledět jako na nemovitou věc. Například pro účely § 10e odst. 1 písm. b) zákona o místních poplatcích je nemovitou

věcí zahrnující **byt** (zahrnující byt ve smyslu právním) také **bytová jednotka** podle zákona o vlastnictví bytů.

Pokud obec zvolila hmotnostní nebo objemový dílčí základ u poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci, je obec tím, kdo disponuje údaji o základu poplatku a tím zprostředkovaně i o výši poplatku. Jelikož po poplatkových subjektech nelze požadovat splnění povinností, k nimž nemají dostatek informací, je obtížné u tohoto poplatku uplatňovat princip autoaplikace daňového práva. Jeví se jako nelogické, aby obec nejprve formálně předepsaným způsobem informovala poplatkové subjekty o tom, jak vysoký je základ jejich poplatku, a následně tyto subjekty sdělený údaj pouze vynásobily sazbou poplatku a zaplatily poplatek ve vypočtené výši. Z tohoto důvodu bylo namísto informační povinnosti obce výjimečně stanoveno místní poplatek v takovém případě vyměřovat (na rozdíl od standardního postupu u jiných místních poplatků, kdy se poplatek vyměřuje pouze v případě, kdy není zaplacen včas nebo ve správné výši).

Obci se dává s ohledem na místní poměry na výběr, zda vyměření provede platebním výměrem nebo hromadným předpisným seznamem. Splatnost poplatku se pak váže na doručení rozhodnutí o stanovení poplatku.

Obecní úřad může prominout pouze poplatek za obecní systém odpadového hospodářství, nikoliv poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci, neboť vychází z obecných principů práva životního prostředí „plat' tolik, kolik vyhodíš“.

Obec může oba poplatky za komunální odpad zavést pouze jednotně pro celé území obce.

Obec nemůže zavést oba poplatky najednou. Musí proto zvážit, který z poplatků je pro ni vhodný a odpovídá jejím potřebám a možnostem ho spravovat. Obec může zvolit i variantu, že nezavede žádný z těchto dvou místních poplatků. **Zároveň ale nemůže vybírat žádnou jinou úhradu za komunální odpady.**

4. Odpovědi na nejčastější dotazy:

4.1 Mohou obce, které zavedou pomocí vyhlášky poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci podle zákona o místních poplatcích, a zvolí variantu podle kapacity nádoby, vybírat tento poplatek od poplatníků zálohově?

S ohledem na požadavek daňového řádu, aby byla možnost výběru záloh vyjádřena přímo v zákoně, není možné na úrovni obecních vyhlášek v případě poplatku za odkládání komunálních odpadů z nemovité věci výběr záloh nastavit. V případě základu poplatku **podle skutečného objemu nebo hmotnosti** je možné poplatek vybírat pouze na základě vyúčtování, které je možné vystavit **až po konci**

poplatkového období, tedy výhradně rok zpětně. V případě **kapacitního základu** je možné nastavení splatnosti poplatku **ještě před ukončením poplatkového období.** V takovém případě je ale možné vybírat poplatek pouze za již **uběhlá dílčí poplatková období** (například v červenci za první pololetí, v dubnu za první čtvrtletí apod.).

4.2 Je možné vybírat od fyzických osob úplatu za převzetí stavebních a demoličních odpadů nebo náklady obce spojené s touto činností musí být hrazeny z finančních prostředků získaných výběrem poplatku za obecní systém odpadového hospodářství?

Dle ustanovení § 59 odst. 1 zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech, je obec povinna přebrat veškerý komunální odpad vznikající na jejím území při činnosti nepodnikajících fyzických osob. Stavební a demoliční odpady nejsou komunálními odpady ve smyslu definice dané v § 11 odst. 2 písm. a) zákona o odpadech a obec tak nemá povinnost je od fyzických nepodnikajících osob převzít.

Obec ale může obecně závaznou vyhláškou, kterou nastaví obecní systém, zároveň určit i místa, ve kterých bude v rámci obecního systému přebírat stavební a demoliční odpad vznikající na území obce při činnosti nepodnikajících osob dle § 59 odst. 5 písm. a) zákona o odpadech. Jelikož se však nejedná o komunální odpady, může obec za převzetí stavebních a demoličních odpadů vybírat od fyzických osob úplatu.

Stejně tak při určení míst pro příjem stavebního a demoličního odpadu v rámci obecního systému, obec může stanovit pro jednotlivá místa hmotnostní limity pro přebírání uvedeného odpadu od jednotlivých fyzických osob. Obec má rovněž možnost stanovit maximální limit stavebního a demoličního odpadu odebraného od jednotlivých fyzických osob za rok nebo určit, že stavební a demoliční odpad převezme od fyzických osob bez úplaty jen do určitého množství a nad stanovený limit již požadovat platbu.

4.3 U poplatku za obecní systém odpadového hospodářství je limit 1200 Kč za poplatníka myšleno za fyzickou osobu přihlášenou v obci? V případě že je poplatníkem vlastník nemovité věci, ve které není přihlášená žádná fyzická osoba a která je umístěna na území obce, také tento limit 1200 Kč platí? Pokud ano, limit je na dům nebo vlastníka? Při spoluvlastnictví se limit násobí počtem spoluvlastníků?

U poplatku za obecní systém odpadového hospodářství je poplatníkem fyzická osoba přihlášená v obci nebo vlastník nemovité věci zahrnující byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci, ve které není přihlášená žádná fyzická osoba a která je umístěna na území obce. Limit 1200 Kč se tedy týká jak fyzických osob, tak vlastníků nemovitosti, pokud v nich nebude přihlášená žádná fyzická osoba a platí pro oba typy poplatníků stejně.

Poplatková povinnost vzniká v případě vlastníka nemovité věci z titulu vlastnictví této věci. Pokud však nemovitost vlastní více osob, rozpočítá se poplatek mezi ně a jeho výše na nemovitost tak bude stále maximálně 1200 Kč.

Pokud budou v nemovitosti, ve které není k pobytu přihlášená žádná osoba, bydlet 4 osoby, bude vlastník nemovitosti skutečně platit pouze jeden poplatek za nemovitost ve výši 1200 Kč. Toto však již bylo nastaveno stejným způsobem u předchozího poplatku podle § 10b zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění platném před 1. lednem 2021, ze kterého poplatek za obecní systém odpadového hospodářství vychází. Je na rozhodnutí každé obce, zda se rozhodne tento poplatek vybírat. Jestliže například bude obec v situaci, že bude velká část občanů v obci žít v podnájmu a neplatili by tak poplatek za obecní systém odpadového hospodářství, bude pro obec pravděpodobně výhodnější vybírat poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci.

4.4 Lze poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci počítat výhradně z kapacity nádoby pro konkrétní dům (viz definice “předmět poplatku“) bez ohledu na počet osob trvale hlášených?

Poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci se vypočte jako součet dílčích poplatků za jednotlivé kalendářní měsíce, kdy měl poplatník poplatkovou povinnost, a základem dílčího poplatku je v případě, že je jako základ zvolena kapacita soustředovacích prostředků pro nemovitou věc, objednaná kapacita v litrech připadající na poplatníka. Z §10i zákona o místních poplatcích pak jasně vyplývá, že poplatníkem je každá fyzická osoba, která má v nemovité věci bydliště, nebo pokud nemá v nemovité věci bydliště žádná fyzická osoba, vlastník nemovité věci. Poplatníky tedy budou všechny fyzické osoby, které mají v nemovité věci bydliště. Naopak nezáleží na tom, zda má osoba žijící v nemovitosti v dané nemovitosti také trvalý pobyt. To se při výpočtu poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci vůbec nezohlední.

§ 10n zákona o místních poplatcích pak uvádí, že plátcem poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci je společenství vlastníků jednotek, pokud pro dům vzniklo, nebo vlastník nemovité věci v ostatních případech a plátce poplatku je povinen vybrat poplatek od poplatníka.

Při výpočtu poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci tedy obec musí vzít v úvahu počet osob žijících v nemovitosti a zároveň určit základ poplatku, který se stanoví na jednoho poplatníka. Lze postupovat tak, že si vlastník nemovitosti (příp. SVJ) objedná kapacitu soustředovacích prostředků, tj. určitý objem s určitou frekvencí svozů, a to se pak zohlední ve výpočtu dílčího poplatku za kalendářní měsíc a celkového poplatku za poplatkové období (kalendářní rok).

Pokud si například vlastník nemovitosti, ve které žijí čtyři osoby, objedná kapacitu soustředovacích prostředků o objemu 120 l s frekvencí svozu jednou za 7 dní, bude základ dílčího poplatku za kalendářní měsíc na poplatníka 4 krát 120 l vyděleno 4 osobami, tedy 120 l (př. $120 \text{ l} \times 4 \text{ svozy} / 4 \text{ osoby} = 120 \text{ l}$). Obdobně, pokud si takový vlastník nemovitosti objedná kapacitu soustředovacích prostředků o objemu 120 l s frekvencí svozu jednou za 14 dní, bude základ dílčího poplatku za kalendářní měsíc na poplatníka 2 krát 120 l vyděleno 4 osobami, tedy 60 l (př. $120 \text{ l} \times 2 \text{ svozy} / 4 \text{ osoby} = 60 \text{ l}$) a tak dále. Základ dílčího poplatku se pak vynásobí stanovenou sazbou a celkový poplatek za kalendářní rok pak bude součtem dílčích poplatků za kalendářní měsíce, za které se vlastník nemovitosti objednal kapacitu soustředovacích prostředků.

4.5 Minimální základ dílčího poplatku je brán jako měsíční za poplatníka nikoliv za nemovitost?

Minimální základ dílčího poplatku se stanoví na poplatníka, ne na nemovitost. Toto vychází z § 10k odst. 1 zákona o místních poplatcích, podle kterého je základem dílčího poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci za dílčí období hmotnost nebo objem odpadu odloženého z nemovité věci nebo kapacita soustředovacích prostředků pro nemovitou věc na odpad za dílčí období připadající na poplatníka.

4.6 Máme v obci rodinný dům, kde jsou hlášené dvě osoby s trvalým pobytem, mají tam i bydliště, ale nemají objednané vývozy, tj. nemají objednanou měsíční kapacitu. Může obec v tomto případě použít minimální základ dílčího poplatku? V případě, že bude v obecně závazné vyhlášce schváleno 30 l, potom na tento objekt bude počítán minimální základ 30 l za každou osobu (tedy v tomto případě měsíčně 60 l)?

Ano, v případě, že obec určí minimální základ dílčího poplatku dle kapacity, v tomto příkladu 30 l, a vlastník nemovitosti si jako plátce poplatku neobjedná žádnou kapacitu soustředovacích prostředků, bude mu obec účtovat 30 l na poplatníka za kalendářní měsíc. Tedy v případě, že mají v takové nemovitosti bydliště dvě osoby, to bude 60 l za kalendářní měsíc.

4.7 Vlastník rodinného domu, kde nikdo nebydlí, si neobjedná kapacitu prostředků (nepoužije popelnici) – zaplatí dílčí poplatek za měsíc a za obcí stanovených minimálních 30 l?

Pokud si obec určí minimální základ dílčího poplatku např. 30 l, pak v případě, kdy si vlastník rodinného domu, kde nikdo nebydlí, neobjedná kapacitu prostředků (nepoužije

popelnici), zaplatí dílčí poplatek za měsíc za stanovených 30 l, protože je poplatníkem z titulu vlastnictví nemovité věci, ve které nemá bydliště žádná fyzická osoba.

4.8 Vlastník rodinného domu ho pronajímá např. 4 osobám a současně si neobjedná kapacitu prostředků – zaplatí dílčí poplatek za měsíc jen za stanovených 30 l nebo za každou osobu a 30 l, tzn. 30 krát 4 x sazba?

V případě, kdy vlastník rodinného domu pronajímá tento dům například čtyřem osobám a současně si neobjedná kapacitu prostředků, zaplatí dílčí poplatek za měsíc za každého poplatníka, tedy za každou fyzickou osobu, která v domě žije, to znamená za 30 l za každou osobu (př. 30 l x 4 osoby x sazba).

4.9 Vlastník rodinného domu, kde bydlí 4členná rodina (vlastník je člen rodiny), si objedná kapacitu 80 l za měsíc – může si objednat kapacitu nižší než je minimální základ vynásobený počtem osob žijících v nemovitosti?

V případě, kdy si vlastník rodinného domu, kde bydlí čtyřčlenná rodina (vlastník je člen rodiny), objedná kapacitu soustředovacích prostředků 80 l za měsíc a obec určí minimální základ dílčího poplatku již zmíněných 30 l, vlastník nemovitosti, jako plátce poplatku, nemůže objednat kapacitu nižší než je minimální základ vynásobený počtem osob žijících v nemovitosti. Minimální objednaná kapacita musí tedy být 120 l (př. 30 l x 4 osoby = 120 l).

4.10 Obecně závaznou vyhláškou zavedeme minimální základ dílčího poplatku 60 l. To znamená, že plátce za měsíc, na který si neobjedná odvoz odpadu (neobjedná kapacitu soustředovacích prostředků) zaplatí stanovenou paušální částku. Kolik ale zaplatí, stanovíme-li minimální základ dílčího poplatku 60 l a sazbu poplatku 1,-Kč? Zaplatí 60 Kč za měsíc? Nebo je možné zohlednit počet svozů v měsíci? A zaplatí tedy 60,-Kč krát 2 za měsíc (máme-li svozy 1 krát za 14 dnů, tedy dvakrát za měsíc)?

Pokud obec zavede minimální základ dílčího poplatku ve výši 60 l v případě, že jako základ zvolila kapacitu soustředovacích prostředků, znamená to, že každý poplatník zaplatí za každý měsíc (dílčí období), ve kterém měl poplatkovou povinnost, za 60 l. Jelikož u kapacitního základu je základem dílčího poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci za kalendářní měsíc (dílčí období) kapacita soustředovacích prostředků pro nemovitou věc na odpad za kalendářní měsíc v litrech připadající na poplatníka (§ 10k odst. 1 písm. c) zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích).

Pokud bude sazba poplatku 1 Kč za litr, zaplatí každý poplatník za měsíc 60 Kč, v případě, že si neobjedná větší kapacitu sběrných nádob. Za situace, kdy si majitel nemovitosti neobjedná žádnou kapacitu sběrných nádob, zaplatí jako plátce poplatku

60 Kč za každou osobu, která v jeho nemovitosti bydlí, a je tedy v případě poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci poplatníkem. V případě dvou osob žijících v nemovitosti tedy zaplatí majitel nemovitosti 120 Kč za měsíc (2 krát 60 Kč), v případě tří osob zaplatí 180 Kč (3 krát 60 Kč) a tak dále.

Minimální dílčí základ se počtem svozů nastavených obcí nenásobí. Je stanoven na kalendářní měsíc. Pokud si majitel nemovitosti neobjedná žádnou kapacitu sběrných nádob, tedy ani žádnou frekvenci svozů, zaplatí skutečně pouze 60 Kč za měsíc za každého poplatníka.

4.11 Má obec povinnost odvést odpad (v objemu minimální sazby poplatku, tj. 60 l) plátcí i v měsíci, na který si odvoz odpadu neobjednal, ale za který na základě vyhlášky zaplatí minimální základ dílčího poplatku?

Dle § 59 odst. 1 zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech, je obec povinna přebírat veškerý komunální odpad vznikající na jejím území při činnosti nepodnikajících fyzických osob. To znamená, že obec má povinnost odvézt odpad i majiteli nemovitosti, který si kapacitu sběrných nádob na daný měsíc neobjednal, pokud má takový majitel přistavenou sběrnou nádobu.

4.12 V obci je bytový dům, mají společenství vlastníků. Některé byty jsou prázdné. Plátcem bude společenství vlastníků. Poplatníkem potom každý jednotlivý obyvatel? A v bytech, kde nikdo nebydlí potom vlastník bytu? A výpočet bude za každý byt zvlášť?

V případě bytového domu bude plátcem poplatku společenství vlastníků jednotek, pokud existuje. V ostatních případech vlastník nemovitosti. Poplatníkem bude každý, kdo má v bytě bydliště. Pokud v bytě nikdo nebydlí, tak bude poplatníkem vlastník bytu. Poplatek se stanoví a vypočte za každého poplatníka, zaplatí jej ale plátcé, tedy společenství vlastníků jednotek, za celou nemovitost, to znamená dohromady za všechny poplatníky. Společenství vlastníků jednotek vybírá poplatek od jednotlivých poplatníků a samo si hlídá, kolik osob v jednotlivých bytech bydlí. V souladu s § 14a zákona o místních poplatcích pak sdělí obci potřebné údaje, aby ta mohla vyměřit poplatek.

4.13 Do současné doby používáme známkový systém. Občan si koupí za domácnost, nemovitost, známku na svoz komunálního odpadu v režimu 1 krát za 14 dní, 1 krát za 28 dní nebo jednorázovou známku. Tento systém je pro občany plně motivující a v obci se podařilo dosáhnout výrazného snížení množství směsného komunálního odpadu. Není nám jasné, jak dosáhnout souladu našeho svozového systému s požadavky zákona o odpadech a zákona

o místních poplatcích. Cena za svoz je v naší obci cenově odstupňovaná podle frekvence svozu.

I dle nového zákona o odpadech a zákona o místních poplatcích je možné nadále zachovat takto nastavený systém odpadového hospodářství. Pokud obec zavede poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci a zvolí jako základ dílčího poplatku kapacitu soustředovacích prostředků (podle § 10k odst. 1 písm. c) zákona o místních poplatcích), může vybírat poplatek za komunální odpad obdobným způsobem jako doposud.

V případě zavedení kapacitního základu má totiž obec široké možnosti, jakým způsobem tento systém zavést tak, aby vyhovoval jejím potřebám. Kapacitou soustředovacích prostředků, které si občan na daný měsíc objedná, tak může být i součin objednaného objemu soustředovacího prostředku a počtu objednaných svozů odpadu z něj nebo například objednaný objem soustředovacích prostředků (např. známek na soustředovací prostředek). Pokud je za základ dílčího poplatku vzat objem odpadu nebo kapacita soustředovacího prostředku, tak je třeba si dát pozor, aby nebyla překročena nejvyšší přípustná hranice 60 l pro minimální základ dílčího poplatku (na osobu).

Jelikož plátcem poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci je vlastník nemovitosti nebo společenství vlastníků jednotek, objedná si tedy vlastník nemovitosti (příp. SVJ) kapacitu soustředovacích prostředků, tj. určitý objem s frekvencí svozů jednou za 14 nebo 28 dní (dostane přidělené příslušné známky), a to se pak zohlední ve výpočtu dílčího poplatku za kalendářní měsíc a celkového poplatku za poplatkové období.

Pokud si pak například vlastník nemovitosti, ve které žijí čtyři osoby, objedná kapacitu soustředovacích prostředků o objemu 120 l s frekvencí svozu jednou za 14 dní, bude základ dílčího poplatku za kalendářní měsíc na poplatníka 2 krát 120 l vyděleno 4 osobami, tedy 60 l (př. $120 \text{ l} \times 2 \text{ svozy} / 4 \text{ osoby} = 60 \text{ l}$). Obdobně, pokud si takový vlastník nemovitosti objedná kapacitu soustředovacích prostředků o objemu 120 l s frekvencí svozu jednou za 28 dní, bude základ dílčího poplatku za kalendářní měsíc na poplatníka 120 l vyděleno 4 osobami, tedy 30 l (př. $120 \text{ l} \times 1 \text{ svoz} / 4 \text{ osoby} = 30 \text{ l}$) a tak dále.

Dílčí poplatek za kalendářní měsíc se pak vypočte jako součin základu dílčího poplatku zaokrouhleného na celé litry nahoru a sazby pro tento základ a poplatek za celé poplatkové období se vypočte jako součet dílčích poplatků za jednotlivé kalendářní měsíce.

Jediný rozdíl je v tom, že plátce zaplatí poplatek až za uplynulé poplatkové období, nelze tedy známky na soustředovací nádoby zakoupit předem. Vlastník nemovitosti si tedy svozy objedná (dostane přidělené známky), ale zaplatí je až zpětně.

Příloha:

Příklad převodové tabulky pro stanovení poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci dle objednané kapacity soustředovacích prostředků a počtu svozů.

Zpracoval: Odbor odpadů MŽP

Schválil: Ing. Bc. Jan Maršák, Ph.D., ředitel odboru odpadů

Příloha:

Příklad převodové tabulky pro stanovení poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci dle objednané kapacity soustředovacích prostředků a počtu svozů

Při modelové sazbě 0,50 Kč za litr a minimálním základu dílčího poplatku 60 litrů

Objednaná kapacita sběrné nádoby	Počet svozů za měsíc	Poplatek za dílčí období (kalendářní měsíc) v Kč	Poplatek za celé poplatkové období (kalendářní rok) v Kč*	Maximální počet osob v nemovitosti
60 l	1 (1x za měsíc)	30	360	1 nebo žádná
	2 (1x za 14 dní)	60	720	2
	4 (1x za týden)	120	1 440	4
80 l	1 (1x za měsíc)	40	480	1
	2 (1x za 14 dní)	80	960	2
	4 (1x za týden)	160	1 920	5
120 l	1 (1x za měsíc)	60	720	2
	2 (1x za 14 dní)	120	1 440	4
	4 (1x za týden)	240	2 880	8
240 l	1 (1x za měsíc)	120	1 440	4
	2 (1x za 14 dní)	240	2 880	8
	4 (1x za týden)	480	5 760	16

*V případě, že si vlastník objedná stejnou kapacitu za každý kalendářní měsíc

Při modelové sazbě 1 Kč za litr a minimálním základu dílčího poplatku 60 litrů

Objednaná kapacita sběrné nádoby	Počet svozů za měsíc	Poplatek za dílčí období (kalendářní měsíc) v Kč	Poplatek za celé poplatkové období (kalendářní rok) v Kč*	Maximální počet osob v nemovitosti
60 l	1 (1x za měsíc)	60	720	1 nebo žádná
	2 (1x za 14 dní)	120	1 440	2
	4 (1x za týden)	240	2 880	4
80 l	1 (1x za měsíc)	80	960	1
	2 (1x za 14 dní)	160	1 920	2
	4 (1x za týden)	320	3 840	5
120 l	1 (1x za měsíc)	120	1 440	2
	2 (1x za 14 dní)	240	2 880	4
	4 (1x za týden)	480	5 760	8
240 l	1 (1x za měsíc)	240	2 880	4
	2 (1x za 14 dní)	480	5 760	8
	4 (1x za týden)	960	11 520	16

*V případě, že si vlastník objedná stejnou kapacitu za každý kalendářní měsíc